

27 Disember 2016
27 December 2016
P.U. (A) 363

WARTA KERAJAAN PERSEKUTUAN

*FEDERAL GOVERNMENT
GAZETTE*

UNDANG-UNDANG KECIL PELESENAN PETEMPATAN
MAKANAN (WILAYAH PERSEKUTUAN LABUAN) 2016

*LICENSING OF FOOD ESTABLISHMENTS
(FEDERAL TERRITORY OF LABUAN) BY-LAWS 2016*

DISIARKAN OLEH/
PUBLISHED BY
JABATAN PEGUAM NEGARA/
ATTORNEY GENERAL'S CHAMBERS

AKTA KERAJAAN TEMPATAN 1976

UNDANG-UNDANG KECIL PELESENAN PETEMPATAN MAKANAN
(WILAYAH PERSEKUTUAN LABUAN) 2016

SUSUNAN UNDANG-UNDANG KECIL

BAHAGIAN I

PERMULAAN

Undang-undang kecil

1. Nama dan permulaan kuat kuasa
2. Tafsiran

BAHAGIAN II

PELESENAN

3. Lesen diperlukan bagi petempatan makanan
4. Permohonan bagi lesen
5. Ketidaklayakan
6. Bentuk lesen
7. Fi lesen
8. Deposit
9. Lesen gantian
10. Pindah milik lesen
11. Pembaharuan lesen
12. Pembatalan lesen

BAHAGIAN III

KEHENDAK KHAS BAGI KEDAI MAKAN DAN RESTORAN

13. Kehendak bagi kedai makan dan restoran

Undang-undang kecil

14. Keperluan mendapatkan sijil halal
15. Alat perangkap minyak
16. Kemudahan internet
17. Hiburan di kedai makan dan restoran
18. Larangan perniagaan lain dalam kedai makan dan restoran
19. Larangan menjalankan perniagaan di luar kedai makan dan restoran
20. Penyediaan makanan
21. Kehendak yang lain

BAHAGIAN IV
PERUNTUKAN AM

22. Larangan
23. Pemeriksaan kesihatan dan kursus asas penyediaan makanan
24. Orang yang dilarang menyediakan makanan
25. Kehendak kebersihan
26. Penyenggaraan petempatan makanan
27. Pengelasan petempatan makanan
28. Penutupan petempatan makanan yang tidak bersih
29. Binatang adalah dilarang
30. Tempat penyediaan makanan
31. Sinki dan kelengkapan sanitari
32. Bekalan air
33. Penyimpanan
34. Mengadakan bilik rehat dan lokar
35. Ruang yang sesak dilarang
36. Kacau ganggu
37. Waktu pengendalian petempatan makanan
38. Kuasa untuk menghendaki maklumat

Undang-
undang
kecil

39. Kuasa untuk memasuki premis bagi tujuan pemeriksaan
40. Pengecualian
41. Penalti
42. Pembatalan dan peruntukan peralihan

JADUAL

AKTA KERAJAAN TEMPATAN 1976

UNDANG-UNDANG KECIL PELESENAN PETEMPATAN MAKANAN
(WILAYAH PERSEKUTUAN LABUAN) 2016

PADA menjalankan kuasa yang diberikan oleh perenggan 73(1)(c) Akta Kerajaan Tempatan 1976 [*Akta 171*] (sebagaimana yang diperluas dan diubah suai oleh Perintah Wilayah Persekutuan Labuan (Pemerluasan dan Ubah Suaian Akta Kerajaan Tempatan 1976) 2010 [*P.U. (A) 439/2010*]), Perbadanan Labuan membuat, dan menurut seksyen 103 Akta, Menteri mengesahkan, undang-undang kecil yang berikut:

BAHAGIAN I
PERMULAAN**Nama dan permulaan kuat kuasa**

1. (1) Undang-undang kecil ini bolehlah dinamakan **Undang-Undang Kecil Pelesenan Petempatan Makanan (Wilayah Persekutuan Labuan) 2016**.
- (2) Undang-Undang Kecil ini mula berkuat kuasa pada 1 Januari 2017.

Tafsiran

2. Dalam Undang-Undang Kecil ini, melainkan jika konteksnya menghendaki makna yang lain—

“air limbah” ertinya air hasil daripada kegunaan harian manusia daripada mencuci, memasak, untuk mandi dan lain-lain kegunaan seumpamanya;

“alat perangkap minyak” ertinya suatu alat yang digunakan sebagai penapis sisa pepejal dan minyak di dalam sistem pelupusan air limbah;

“fi lesen” ertinya kadar bayaran yang ditetapkan bagi sesuatu lesen yang dikeluarkan di bawah Undang-Undang Kecil ini sebagaimana yang dinyatakan dalam Jadual;

“ikan” ertinya binatang yang boleh dimakan yang hidup di dalam air dan termasuklah apa-apa hidupan air lain yang boleh dimakan oleh manusia;

“kad kategori” ertinya kad kategori yang dikeluarkan di bawah undang-undang kecil 27;

“makanan” termasuklah tiap-tiap barang yang dikilangkan, dijual atau digambarkan untuk digunakan sebagai makanan atau minuman bagi kegunaan manusia atau yang diguna di dalam komposisi, penyediaan dan pengawetan mana-mana makanan atau minuman bagi kegunaan manusia dan termasuklah konfeksi, bahan kunyahan dan apa-apa bahan bagi makanan, minuman, konfeksi atau bahan kunyahan itu;

“pemegang lesen” ertinya mana-mana orang yang kepadanya lesen petempatan makanan dikeluarkan di bawah Undang-Undang Kecil ini;

“penyediaan makanan” atau “menyediakan makanan” termasuklah mengendalikan, menghidang atau menjual makanan;

“Perbadanan” ertinya Perbadanan Labuan yang ditubuhkan di bawah seksyen 3 Akta Perbadanan Labuan 2001 [*Akta 609*];

“petempatan makanan” ertinya bangunan atau mana-mana bahagian bangunan di mana makanan untuk dimakan oleh manusia diproses, disedia, disimpan, dihidang, atau dijual bagi maksud perniagaan.

BAHAGIAN II

PELESENAN

Lesen diperlukan bagi petempatan makanan

3. (1) Mana-mana orang boleh menggunakan sesuatu bangunan atau mana-mana bahagian bangunan sebagai petempatan makanan apabila suatu kebenaran perancangan, jika perlu, bagi maksud tersebut telah diperolehi di bawah

undang-undang perancangan yang berkaitan dan suatu lesen petempatan makanan dikeluarkan berkaitan dengan bangunan itu atau mana-mana bahagian bangunan itu oleh Perbadanan di bawah Undang-Undang Kecil ini.

(2) Mana-mana orang yang melanggar perenggan (1) melakukan suatu kesalahan.

Permohonan bagi lesen

4. (1) Tertakluk kepada undang-undang kecil 3, sesuatu permohonan bagi suatu lesen di bawah Undang-Undang Kecil ini hendaklah dibuat dalam apa-apa bentuk dan cara sebagaimana yang ditentukan oleh Perbadanan.

(2) Perbadanan boleh meluluskan atau tidak meluluskan sesuatu permohonan bagi suatu lesen di bawah Undang-Undang Kecil ini.

(3) Perbadanan boleh, jika difikirkannya perlu, menghendaki mana-mana pemohon untuk hadir sendiri dan bagi pihak sesuatu perbadanan atau firma atau seorang wakil yang diberi kuasa oleh perbadanan atau firma tersebut untuk hadir bagi memberi apa-apa dokumen atau maklumat lanjut berkaitan dengan sesuatu permohonan bagi suatu lesen.

(4) Suatu lesen yang dikeluarkan di bawah Undang-Undang Kecil ini adalah tertakluk kepada—

- (a) tempoh lesen sebagaimana yang ditentukan oleh Perbadanan;
- (b) kesesuaian dan saiz bangunan yang akan digunakan untuk mengendalikan petempatan makanan yang dicadangkan;
- (c) peruntukan Undang-Undang Kecil ini, syarat dan sekatan yang dikenakan oleh Perbadanan dan oleh mana-mana pihak berkuasa yang berkenaan;

- (d) bayaran deposit sebagaimana yang diperuntukkan dalam undang-undang kecil 8;
- (e) bayaran fi lesen sebagaimana yang ditetapkan dalam Jadual;
- (f) jika Perbadanan fikirkan perlu, menentukan bilangan unit meja dan kerusi untuk digunakan di petempatan makanan yang dicadangkan; dan
- (g) apa-apa kehendak yang lain di bawah mana-mana undang-undang yang berkaitan.

(5) Perbadanan boleh, dari semasa ke semasa dan semasa sesuatu lesen masih berkuat kuasa, mengenakan apa-apa syarat tambahan ke atas lesen itu atau mengubah atau membatalkan apa-apa syarat yang dikenakan ke atas lesen itu.

(6) Suatu notis bertulis hendaklah diberikan kepada pemegang lesen sebelum Perbadanan membuat apa-apa keputusan di bawah perenggan (5).

Ketidaklayakan

5. Walau apa pun undang-undang kecil 4, tiada lesen boleh dikeluarkan di bawah Undang-Undang Kecil ini kepada mana-mana orang yang—

- (a) berumur di bawah lapan belas tahun; atau
- (b) jika bangunan yang dicadangkan olehnya, pada pendapat Perbadanan, tidak sesuai untuk digunakan sebagai petempatan makanan atau bangunan yang dicadangkan terletak dalam kawasan yang tidak sesuai untuk mengendalikan petempatan makanan yang dicadangkan.

Bentuk lesen

6. Suatu lesen yang dikeluarkan di bawah Undang-Undang Kecil ini hendaklah dalam apa-apa bentuk sebagaimana yang ditentukan oleh Perbadanan.

Fi lesen

7. (1) Fi lesen yang kena dibayar bagi pengeluaran suatu lesen di bawah Undang-Undang Kecil ini adalah sebagaimana yang dinyatakan dalam Jadual.

(2) Perbadanan boleh mengecualikan mana-mana pemegang lesen daripada tanggungan untuk membayar kesemua atau mana-mana bahagian daripada fi lesen.

(3) Fi lesen yang dibayar di bawah perenggan (1) tidak boleh dibayar balik.

Deposit

8. (1) Perbadanan boleh menghendaki mana-mana orang yang kepadanya lesen telah dikeluarkan untuk membayar deposit sejumlah wang yang tidak melebihi lima puluh ribu ringgit untuk memastikan bahawa peruntukan Akta, Undang-Undang Kecil, syarat atau sekatan lesen dipatuhi.

(2) Walau apa pun perenggan (1), Perbadanan boleh mengecualikan mana-mana pemegang lesen daripada tanggungan untuk membayar keseluruhan atau sebahagian deposit.

(3) Sekiranya terdapat pelanggaran mana-mana peruntukan Akta, Undang-Undang Kecil, syarat atau sekatan lesen, Perbadanan hendaklah memberi notis kepada pemegang lesen dalam tempoh yang ditetapkan dalam notis untuk memberi representasi kenapa depositnya tidak boleh dilucuthakkan.

(4) Perbadanan boleh, setelah mempertimbangkan representasi yang dikemukakan oleh pemegang lesen atau jika pemegang lesen gagal membuat representasi, memutuskan sama ada untuk melucuthakkan keseluruhan atau sebahagian deposit.

(5) Tertakluk kepada perenggan (4), Perbadanan boleh menghendaki pemegang lesen untuk menggantikan keseluruhan atau sebahagian deposit yang telah dilucuthakkan.

(6) Deposit yang dibayar hendaklah, melainkan jika dilucuthakkan, dibayar balik kepada pemegang lesen tanpa apa-apa pelarasan bagi faedah atas amaun yang diberikan di bawah perenggan (1) selepas pemegang lesen berhenti mengendalikan petempatan makanan itu.

(7) Seseorang pemegang lesen hendaklah memaklumkan kepada Perbadanan jika dia telah berhenti mengendalikan petempatan makanan itu.

(8) Bagi maksud perenggan (7), pemegang lesen hendaklah memohon kepada Perbadanan dalam tempoh tiga puluh hari dari tarikh dia berhenti mengendalikan petempatan makanan itu untuk depositnya dibayar balik.

(9) Sekiranya pemegang lesen tidak memohon untuk depositnya dibayar balik atau depositnya tidak dituntut dalam tempoh yang dinyatakan di bawah perenggan (8), deposit itu hendaklah dilucuthakkan dan hendaklah dibayar ke dalam Kumpulan Wang Perbadanan Labuan dan hendaklah menjadi sebahagian daripada hasil kumpulan wang itu.

Lesen gantian

9. Jika Perbadanan berpuas hati bahawa suatu lesen yang sah yang dikeluarkan di bawah Undang-Undang Kecil ini hilang, cacat atau rosak, Perbadanan boleh mengeluarkan lesen gantian.

Pindah milik lesen

10. (1) Pemegang lesen boleh mengemukakan permohonan untuk memindah milik lesen kepada mana-mana pihak dengan apa-apa bentuk sebagaimana yang ditentukan oleh Perbadanan dan Perbadanan boleh meluluskan atau menolak permohonan tersebut.

(2) Fi pindah milik lesen adalah sebanyak dua puluh lima ringgit.

(3) Walau apa pun perenggan (1), sekiranya berlaku pertukaran entiti atau perubahan nama dalam entiti, pemegang lesen hendaklah mengemukakan salinan sijil pengesahan pertukaran daripada Suruhanjaya Syarikat Malaysia.

Pembaharuan lesen

11. (1) Suatu lesen yang dikeluarkan di bawah Undang-Undang Kecil ini tidak boleh diperbaharui sebagai suatu hak dan sesuatu permohonan untuk memperbaharui suatu lesen hendaklah dianggap sebagai permohonan untuk suatu lesen.

(2) Sesuatu permohonan untuk memperbaharui suatu lesen hendaklah dibuat dalam tempoh masa enam puluh hari sebelum tarikh tamat lesen itu dan hendaklah dibuat dalam apa-apa bentuk dan cara sebagaimana yang ditentukan oleh Perbadanan.

(3) Perbadanan boleh, jika difikirkannya perlu, menghendaki mana-mana pemohon untuk hadir sendiri atau bagi pihak sesuatu perbadanan atau firma atau seorang wakil yang diberi kuasa oleh perbadanan atau firma tersebut untuk hadir bagi memberi apa-apa dokumen atau maklumat lanjut berkaitan dengan sesuatu permohonan untuk memperbaharui suatu lesen.

(4) Perbadanan boleh memperbaharui atau tidak memperbaharui suatu lesen dan hendaklah memaklumkan pemohon keputusannya itu secara bertulis atau melalui apa-apa cara yang lain sebagaimana yang akan ditentukan oleh Perbadanan dan membayar balik deposit kepada pemohon tertakluk kepada perenggan 8(9).

(5) Suatu lesen jika diperbaharui di bawah perenggan (4) adalah tertakluk kepada—

(a) tempoh lesen sebagaimana yang ditentukan oleh Perbadanan;

(b) bayaran fi lesen sebagaimana yang ditetapkan dalam Jadual; dan

(c) peruntukan Undang-Undang Kecil ini, syarat-syarat dan sekatan-sekatan yang dikenakan oleh Perbadanan dan oleh mana-mana pihak berkuasa yang berkenaan.

(6) Tiada deposit lanjut perlu diberi oleh pemegang lesen jika lesennya diperbaharui.

(7) Jika difikirkan perlu oleh Perbadanan, suatu lesen untuk kedai makan dan restoran adalah tertakluk kepada undang-undang kecil 13 sebelum diperbaharui di bawah undang-undang kecil ini.

(8) Perbadanan tidak akan bertanggungjawab untuk membayar apa-apa pampasan kepada pemegang lesen sekiranya lesen tidak diperbaharui di bawah perenggan (4).

Pembatalan lesen

12. (1) Perbadanan boleh membatalkan suatu lesen yang dikeluarkan di bawah undang-undang kecil 4 jika ia berpuas hati bahawa—

(a) pemegang lesen itu telah melanggar mana-mana peruntukan Akta, Undang-Undang Kecil, syarat atau sekatan lesen;

(b) pemegang lesen itu telah, sama ada berhubung dengan sesuatu permohonan untuk suatu lesen atau pada bila-bila masa selepas suatu lesen dikeluarkan, mengemukakan kepada Perbadanan suatu dokumen atau perisytiharan yang palsu, mengelirukan atau tidak tepat;

(c) pemegang lesen itu tidak mengendalikan petempatan makanan yang dilesenkan selama tempoh tiga bulan berturut-turut tanpa memaklumkan kepada Perbadanan; atau

(d) suatu perintah penggulungan atau perintah kebangkrapan telah dibuat terhadap pemegang lesen atau suatu ketetapan bagi penggulungan sukarela telah diluluskan.

(2) Pembatalan lesen di bawah perenggan (1) boleh dibuat oleh Perbadanan tanpa apa-apa bayaran pampasan kepada pemegang lesen dan Perbadanan boleh melucuthakkan keseluruhan deposit yang telah dibayar di bawah undang-undang kecil 8.

(3) Sebelum suatu lesen dibatalkan, Perbadanan hendaklah memberi notis secara bertulis kepada pemegang lesen menghendakinya membuat representasi dalam tempoh sebagaimana yang dinyatakan dalam notis kenapa lesennya tidak boleh dibatalkan.

(4) Selepas tamat tempoh masa yang dinyatakan dalam notis di bawah perenggan (3) dan setelah menimbang representasi pemegang lesen atau jika pemegang lesen gagal membuat representasi, Perbadanan hendaklah terus mempertimbangkan perkara tersebut dan memaklumkan keputusannya dalam notis bertulis kepada pemegang lesen.

(5) Jika Perbadanan memutuskan untuk membatalkan lesen itu, pembatalan lesen itu hendaklah mula berkuat kuasa pada tarikh yang dinyatakan dalam notis yang diserahkan kepada pemegang lesen.

(6) Mana-mana pemegang lesen yang mengendalikan petempatan makanan setelah lesennya dibatalkan di bawah perenggan (5) melakukan suatu kesalahan.

BAHAGIAN III

KEHENDAK KHAS BAGI KEDAI MAKAN DAN RESTORAN

Kehendak bagi kedai makan dan restoran

13. (1) Jika suatu permohonan untuk lesen petempatan makanan bagi kedai makan dan restoran diluluskan, tetapi sebelum lesen bagi maksud itu dikeluarkan

di bawah undang-undang kecil 4 atau sebelum lesen itu diperbaharui di bawah undang-undang kecil 11, pemohon hendaklah, jika difikirkan perlu oleh Perbadanan, mematuhi kehendak yang berikut:

- (a) mendapatkan sijil halal sebagaimana yang diperuntukkan di bawah undang-undang kecil 14;
- (b) memasang alat perangkap minyak mengikut spesifikasi yang ditentukan oleh Perbadanan sebagaimana yang diperuntukkan di bawah undang-undang kecil 15; dan
- (c) memasang kemudahan internet dalam kedai makan dan restoran tersebut sebagaimana yang diperuntukkan di bawah undang-undang kecil 16.

(2) Jika pemohon gagal melaksanakan kehendak di bawah perenggan (1), lesen di bawah undang-undang kecil 4 tidak boleh dikeluarkan atau lesen itu tidak boleh diperbaharui di bawah undang-undang kecil 11.

(3) Perbadanan tidak akan bertanggungjawab untuk membayar apa-apa pampasan kepada pemohon jika lesen tidak dikeluarkan di bawah undang-undang kecil 4 atau lesen tidak diperbaharui di bawah undang-undang kecil 11 akibat kegagalan pemohon untuk mematuhi kehendak di bawah perenggan (1).

Keperluan mendapatkan sijil halal

14. Mana-mana kedai makan dan restoran yang menyediakan makanan yang boleh dimakan oleh orang Islam, hendaklah mendapatkan sijil pengesahan halal daripada Jabatan Kemajuan Islam Malaysia (JAKIM) atau mana-mana pihak berkuasa yang berkenaan dan tertakluk kepada undang-undang yang berkaitan dengannya.

Alat perangkap minyak

15. (1) Mana-mana kedai makan dan restoran hendaklah menyediakan dan memasang alat perangkap minyak mengikut spesifikasi yang ditentukan oleh

Perbadanan dan memastikan air limbah daripada setiap sinki di kedai makan atau restoran itu disalurkan melalui alat perangkap minyak tersebut.

(2) Air buangan daripada alat perangkap minyak itu hendaklah disalurkan ke saluran yang mempunyai sambungan terus ke sistem pembetungan, tangki septik atau sistem rawatan pembetungan yang lain.

(3) Semua sisa pepejal dan minyak yang terperangkap dalam alat perangkap minyak hendaklah dilupuskan mengikut cara yang ditentukan oleh Perbadanan.

(4) Pemegang lesen hendaklah menyenggara atau menyebabkan disenggara alat perangkap minyak mengikut cara yang ditentukan oleh Perbadanan.

(5) Mana-mana pemegang lesen yang tidak mematuhi undang-undang kecil ini melakukan suatu kesalahan.

Kemudahan internet

16. (1) Mana-mana kedai makan dan restoran yang Perbadanan fikirkan sesuai, hendaklah menyediakan kemudahan internet tertakluk kepada syarat dan sekatan sebagaimana yang ditentukan oleh Perbadanan.

(2) Mana-mana pemegang lesen yang tidak mematuhi perenggan (1) melakukan suatu kesalahan.

Hiburan di kedai makan dan restoran

17. Mana-mana pemegang lesen yang dilesenkan di bawah Undang-Undang Kecil ini yang menyediakan hiburan di kedai makan dan restoran hendaklah memohon suatu lesen hiburan di bawah undang-undang yang berkaitan dengannya.

Larangan perniagaan lain dalam kedai makan dan restoran

18. (1) Walau apa pun undang-undang kecil 17, tiada aktiviti perniagaan lain boleh dibenarkan dalam mana-mana kedai makan atau restoran.

(2) Mana-mana pemegang lesen yang melanggar perenggan (1) melakukan suatu kesalahan.

Larangan menjalankan perniagaan di luar kedai makan dan restoran

19. (1) Seseorang pemegang lesen tidak dibenarkan untuk menjalankan aktiviti perniagaannya di luar kedai makan dan restoran yang telah dilesenkan melainkan dengan kelulusan Perbadanan.

(2) Pemegang lesen boleh memohon kelulusan Perbadanan untuk menjalankan aktiviti perniagaannya di luar kedai makan dan restoran yang telah dilesenkan.

(3) Perbadanan boleh meluluskan atau tidak meluluskan suatu permohonan di bawah perenggan (1).

(4) Kelulusan yang diberikan oleh Perbadanan di bawah perenggan (3) hendaklah tertakluk kepada apa-apa pembayaran fi sebagaimana yang ditetapkan oleh Perbadanan dan syarat atau sekatan yang dikenakan oleh Perbadanan.

(5) Mana-mana pemegang lesen yang melanggar perenggan (1) melakukan suatu kesalahan.

Penyediaan makanan

20. (1) Dalam mana-mana kedai makan dan restoran di mana kedua-dua makanan yang halal dan makanan yang tidak halal disediakan dan dihidangkan, pemegang lesen hendaklah—

(a) membasuh dan menyimpan apa-apa makanan dan perkakas yang digunakan untuk menyediakan makanan yang halal dan makanan yang tidak halal di tempat yang berasingan; dan

(b) menggunakan apa-apa perkakas yang berasingan bagi menyediakan makanan yang halal dan makanan yang tidak halal.

(2) Pemegang lesen hendaklah memastikan bahawa apa-apa perkakas yang digunakan untuk menyediakan makanan yang tidak halal diambil daripada dan digunakan hanya di tempat di mana makanan yang tidak halal disediakan.

(3) Sekiranya makanan yang tidak halal disediakan di kedai makan dan restoran, pemegang lesen hendaklah pada setiap masa mempamerkan notis yang menyatakan “Makanan Yang Tidak Halal Sahaja” pada mana-mana bahagian kedai makan dan restoran tersebut yang mudah dilihat.

(4) Bagi maksud undang-undang kecil ini, “makanan yang halal” hendaklah mempunyai erti sebagaimana yang ditakrifkan dalam Perintah Perihal Dagangan (Takrif Halal) 2011 [*P.U. (A) 430/2011*].

(5) Mana-mana pemegang lesen yang melanggar undang-undang kecil ini melakukan suatu kesalahan.

Kehendak yang lain

21. (1) Setiap pemegang lesen kedai makan dan restoran hendaklah mematuhi kehendak yang berikut:

- (a) tempat makan pelanggan dan tempat di mana makanan dihidangkan tidak boleh digunakan bagi maksud yang lain selain sebagai tempat makan atau tempat untuk menghidang makanan;
- (b) meja dan kaunter yang digunakan untuk memproses dan menyediakan makanan hendaklah dibuat daripada apa-apa bahan yang sesuai dan mudah dibersihkan atau sebagaimana yang diluluskan oleh Perbadanan;
- (c) lantai dan dinding tempat makan atau tempat di mana makanan dihidangkan hendaklah dibuat daripada apa-apa bahan yang sesuai dan mudah dibersihkan atau sebagaimana yang diluluskan oleh Perbadanan;

- (d) sinki hendaklah disediakan mengikut jumlah yang ditentukan oleh Perbadanan untuk kegunaan pelanggan dan sinki tersebut hendaklah disenggara dalam keadaan bersih dan baik pada setiap masa;
- (e) tandas hendaklah disediakan mengikut jumlah yang ditentukan oleh Perbadanan dan tandas ini hendaklah disenggara dalam keadaan bersih dan baik pada setiap masa;
- (f) dinding tandas hendaklah dipasang dengan apa-apa bahan yang sesuai dan mudah dibersihkan atau sebagaimana yang diluluskan oleh Perbadanan;
- (g) tiap-tiap tandas hendaklah dilengkapi dengan suatu pili air atau suatu paip getah untuk kemudahan bersuci;
- (h) tiap-tiap tandas hendaklah dilengkapi pada setiap masa dengan kertas tandas, bahan pencuci, bahan pewangi atau pewangi udara, bekas sampah, alat pengering tangan elektrik, tuala bergulung, tuala bersih atau kertas tisu;
- (i) lantai tandas berada dalam keadaan bersih dan kering pada setiap masa;
- (j) tiap-tiap tandas hendaklah mempunyai pencahayaan dan pengalihudaraan yang mencukupi;
- (k) tandas dibuka untuk kegunaan orang awam semasa waktu perniagaan;
- (l) saiz dapur hendaklah dibina mengikut spesifikasi yang ditentukan oleh Perbadanan dan dinding hendaklah dibuat daripada apa-apa

bahan yang sesuai dan mudah dibersihkan atau sebagaimana yang diluluskan oleh Perbadanan;

- (m) bahan-bahan yang digunakan untuk penyediaan makanan, perkakas, kutleri atau bekas yang digunakan tidak boleh diletakkan atau dibasuh di atas lantai melainkan dalam kawasan yang dikhaskan untuk membasuh yang tingginya tidak kurang daripada 0.45 meter dari paras lantai di dalam kawasan ruang dapur; dan
- (n) makanan yang telah dimasak untuk dijual tidak boleh diletakkan di atas lantai dalam mana-mana bahagian kedai makan dan restoran itu.

(2) Mana-mana pemegang lesen yang tidak mematuhi perenggan (1) melakukan suatu kesalahan.

BAHAGIAN IV PERUNTUKAN AM

Larangan

22. (1) Tiada pemegang lesen boleh—

- (a) mengambil bekerja mana-mana orang di bawah umur lapan belas tahun;
- (b) mengambil mana-mana warga asing tanpa permit kerja yang sah untuk bekerja di petempatan makanannya;
- (c) membenarkan apa-apa aktiviti perjudian atau aktiviti tidak bermoral atau membenarkan apa-apa perbuatan yang boleh menyebabkan kacau ganggu, gangguan, kecederaan atau

kebisingan kepada penduduk di kawasan persekitaran petempatan makanannya; dan

(d) menjalankan aktiviti lain di petempatan makanannya selain aktiviti menyediakan makanan sebagaimana yang dinyatakan dalam lesennya.

(2) Mana-mana pemegang lesen yang melanggar perenggan (1) melakukan suatu kesalahan.

Pemeriksaan kesihatan dan kursus asas penyediaan makanan

23. (1) Mana-mana orang yang terlibat dalam penyediaan makanan di mana-mana petempatan makanan hendaklah—

(a) menjalani pemeriksaan kesihatan sebagaimana yang Perbadanan arahkan;

(b) mendapatkan suntikan pelalian terhadap penyakit berjangkit; dan

(c) mengikuti kursus asas penyediaan makanan yang diiktiraf oleh Kementerian Kesihatan Malaysia.

(2) Pemeriksaan kesihatan dan suntikan pelalian terhadap penyakit berjangkit hendaklah dijalankan oleh pegawai perubatan atau kesihatan yang berdaftar di bawah Akta Perubatan 1971 [*Akta 50*].

(3) Seseorang pemegang lesen hendaklah—

(a) mematuhi kehendak perenggan (1) sekiranya pemegang lesen itu sendiri terlibat dalam penyediaan makanan di mana-mana petempatan makanan; dan

(b) memastikan pekerjaanya yang terlibat dalam penyediaan makanan mematuhi kehendak perenggan (1).

(4) Mana-mana pemegang lesen yang tidak mematuhi perenggan (3) melakukan suatu kesalahan.

(5) Walau apa pun perenggan (1), mana-mana orang yang terlibat dalam penyediaan makanan di mana-mana petempatan makanan boleh diarahkan oleh Perbadanan pada bila-bila masa untuk—

(a) menjalani pemeriksaan kesihatan;

(b) mendapatkan suntikan pelalian terhadap penyakit berjangkit; dan

(c) menghadiri kursus asas berkaitan dengan penyediaan makanan.

(6) Mana-mana orang yang tidak mematuhi perenggan (5) melakukan suatu kesalahan.

Orang yang dilarang menyediakan makanan

24. (1) Mana-mana orang yang menghidap atau membawa apa-apa penyakit yang berjangkit tidak boleh terlibat dalam penyediaan makanan di mana-mana petempatan makanan.

(2) Mana-mana orang yang melanggar perenggan (1) melakukan suatu kesalahan.

Kehendak kebersihan

25. (1) Seseorang pemegang lesen mana-mana petempatan makanan hendaklah—

(a) menyebabkan dan memastikan segala sampah dikumpul dan dibungkus dalam beg plastik dan dimasukkan ke dalam bekas

bertutup yang disediakan bagi maksud itu, dan hendaklah menyebabkan semua bekas itu dikosongkan dan dibersihkan seberapa kerap yang perlu untuk menjaga petempatan makanan itu supaya bersih dan kemas pada setiap masa;

- (b) menyebabkan lantai dan dinding petempatan makanan itu disenggara dan berada dalam keadaan bersih pada setiap masa;
- (c) mengambil langkah yang perlu untuk memastikan petempatan makanan bebas daripada serangan binatang menggigit, lalat, serangga atau binatang perosak;
- (d) memastikan makanan dan minuman yang dipamerkan untuk jualan hendaklah berada dalam keadaan bersih dan ditutup dengan penutup makanan pada setiap masa;
- (e) menggunakan hanya bekas atau bahan pembungkusan yang ditentukan atau dibenarkan oleh Perbadanan untuk membungkus makanan untuk jualan;
- (f) tidak membungkus makanan dengan kertas yang tidak bersih atau kertas yang terdapat tulisan di atasnya atau kertas yang bercetak atau dengan bahan yang boleh mencemarkan makanan itu; dan
- (g) menyenggara atau menyebabkan disenggara tiap-tiap bahagian petempatan makanan, termasuk pemasangan atau lekapan, supaya berada dalam keadaan bersih dan dalam keadaan baik pada setiap masa.

(2) Mana-mana pemegang lesen yang melanggar perenggan (1) melakukan suatu kesalahan.

Penyenggaraan petempatan makanan

26. (1) Seseorang pemegang lesen hendaklah menyelenggara petempatan makanannya dan peralatan yang digunakan dalam petempatan makanannya supaya berada dalam keadaan bersih dan boleh digunakan pada setiap masa.

(2) Mana-mana pemegang lesen yang melanggar perenggan (1) melakukan suatu kesalahan.

(3) Seseorang pemegang lesen hendaklah mengecat atau mengecat semula petempatan makanannya atau mana-mana bahagiannya pada bila-bila masa sebagaimana yang diarahkan oleh Perbadanan.

Pengelasan petempatan makanan

27. (1) Perbadanan boleh, pada bila-bila masa, menilai dan mengelas mana-mana petempatan makanan mengikut Gred A, B atau C berdasarkan sanitasi premis dan kebersihan berkaitan dengan makanan, orang yang menguruskan makanan dan amalan pengurusan makanan:

Dengan syarat bahawa tiada apa-apa jua dalam undang-undang kecil ini boleh ditafsirkan sebagai menghalang mana-mana pemegang lesen daripada didakwa.

(2) Selepas penentuan penilaian dan pengelasan, Perbadanan hendaklah mengeluarkan kepada pemegang lesen suatu kad kategori mengikut apa-apa bentuk yang ditentukan oleh Perbadanan yang menunjukkan gred petempatan makanan itu dikelaskan.

(3) Perbadanan boleh, pada bila-bila masa, menyemak apa-apa gred dalam mana-mana kad kategori apabila suatu kad kategori baharu hendak dikeluarkan kepada pemegang lesen.

(4) Pemegang lesen hendaklah mempamerkan kad kategori di suatu tempat yang mudah dilihat dalam petempatan makanan.

(5) Tiada seorang pemegang lesen pun boleh memindahkan, mencatatkan atau merosakkan, atau menyebabkan atau membenarkan untuk dipindahkan, dicatatkan atau dirosakkan suatu kad kategori.

(6) Mana-mana pemegang lesen yang melanggar perenggan (4) atau (5) melakukan suatu kesalahan.

Penutupan petempatan makanan yang tidak bersih

28. (1) Perbadanan boleh secara bertulis memerintahkan penutupan serta-merta mana-mana petempatan makanan jika Perbadanan berpendapat bahawa petempatan makanan tersebut disyaki sebagai punca jangkitan atau mungkin menjadi punca jangkitan dan pemegang lesen yang gagal mematuhi perintah itu melakukan suatu kesalahan.

(2) Perbadanan boleh mengambil apa-apa langkah yang perlu untuk menutup petempatan makanan itu jika pemegang lesen gagal mematuhi perintah yang dikeluarkan di bawah perenggan (1).

(3) Mana-mana pemegang lesen yang masih mengendalikan petempatan makanan yang ditutup di bawah undang-undang kecil ini melakukan suatu kesalahan.

(4) Perbadanan boleh, selepas penyiasatan wajar dibuat, membenarkan petempatan makanan tersebut dibuka semula jika Perbadanan berpuas hati bahawa punca jangkitan telah dihapuskan.

(5) Pemegang lesen bagi petempatan makanan yang ditutup di bawah undang-undang kecil ini tidak berhak untuk menuntut apa-apa pampasan daripada Perbadanan.

Binatang adalah dilarang

29. (1) Tiada pemegang lesen boleh memelihara apa-apa binatang atau dengan pengetahuannya membenarkan apa-apa binatang memasuki petempatan makanannya.

(2) Mana-mana pemegang lesen yang melanggar perenggan (1) melakukan suatu kesalahan.

(3) Walau apa pun perenggan (1), pemegang lesen boleh menyimpan ikan di dalam akuarium dalam petempatan makanannya bagi tujuan penyediaan makanan atau hiasan dan hendaklah sentiasa menyenggara akuarium itu dalam keadaan baik dan bersih.

Tempat penyediaan makanan

30. (1) Semua makanan hendaklah disediakan di tempat yang dikhaskan untuk penyediaan makanan dalam kawasan petempatan makanan itu.

(2) Seseorang pemegang lesen hendaklah, pada setiap masa, memastikan tempat penyediaan makanan sentiasa bersih.

(3) Mana-mana pemegang lesen yang melanggar perenggan (1) atau (2) melakukan suatu kesalahan.

Sinki dan kelengkapan sanitari

31. (1) Seseorang pemegang lesen hendaklah menyediakan sinki, kelengkapan sanitari dan aksesori yang mencukupi bagi maksud penyediaan makanan dan menyediakan kemudahan membasuh yang berasingan untuk membasuh perkakas dan kelengkapan yang digunakan.

(2) Mana-mana pemegang lesen yang melanggar perenggan (1) melakukan suatu kesalahan.

Bekalan air

32. (1) Seseorang pemegang lesen tidak boleh menggunakan mana-mana air selain air daripada bekalan air awam dan tidak boleh menggunakan air paip daripada mana-mana tandas bagi penyediaan makanan.

(2) Mana-mana pemegang lesen yang melanggar perenggan (1) melakukan suatu kesalahan.

Penyimpanan

33. (1) Stor hendaklah disediakan bagi penyimpanan bahan makanan, perkakas, alat kelengkapan dan pinggan mangkuk dan stor tersebut tidak boleh digunakan bagi apa-apa maksud yang lain dan hendaklah disenggara dalam keadaan baik dan bersih pada setiap masa.

(2) Almari, kabinet, rak atau tetingkat yang digunakan untuk penyimpanan hendaklah sentiasa disenggara supaya berada dalam keadaan yang bersih pada setiap masa.

(3) Semua bahan makanan, perkakas, alat kelengkapan dan pinggan mangkuk hendaklah disimpan atau diletakkan sekurang-kurangnya 20 sentimeter dari paras lantai.

(4) Mana-mana pemegang lesen yang melanggar undang-undang kecil ini melakukan suatu kesalahan.

Mengadakan bilik rehat dan lokar

34. (1) Perbadanan boleh, jika difikirkannya perlu, menghendaki seseorang pemegang lesen mengadakan bilik rehat dan apa-apa bilangan lokar yang mencukupi untuk pekerja lelaki dan perempuan secara berasingan.

(2) Mana-mana pemegang lesen yang tidak mematuhi perenggan (1) melakukan suatu kesalahan.

Ruang yang sesak dilarang

35. (1) Seseorang pemegang lesen hendaklah memastikan bahawa petempatan makanannya tidak sesak dengan apa-apa perabot, benda atau barang-barang yang berkaitan dengan aktiviti penyediaan makanannya yang mungkin menjejaskan

keselamatan, kesihatan atau dalam keadaan yang boleh menyebabkan kacau ganggu kepada mana-mana orang yang berada dalam petempatan makanan itu.

(2) Jika Perbadanan berpendapat bahawa mana-mana petempatan makanan berada dalam keadaan sesak, Perbadanan boleh dengan notis secara bertulis mengarahkan pemegang lesen dalam tempoh yang dinyatakan dalam notis untuk menyusun semula perabot, benda atau barang-barang yang berada dalam petempatan makanannya itu sehingga Perbadanan berpuas hati bahawa petempatan makanan itu tidak lagi berada dalam keadaan sesak.

(3) Mana-mana pemegang lesen yang tidak mematuhi notis yang dikeluarkan di bawah perenggan (2) melakukan suatu kesalahan.

(4) Walau apa pun perenggan (3), mana-mana pemegang lesen yang tidak mematuhi perenggan (1) melakukan suatu kesalahan.

Kacau ganggu

36. (1) Seseorang pemegang lesen tidak boleh, semasa pengendalian petempatan makanan, membuat atau menyebabkan atau membenarkan berlakunya apa-apa kacau ganggu.

(2) Mana-mana pemegang lesen yang melanggar perenggan (1) melakukan suatu kesalahan.

Waktu pengendalian petempatan makanan

37. (1) Perbadanan boleh mengarahkan suatu petempatan makanan dikendalikan dalam tempoh dan masa yang ditetapkan oleh Perbadanan dan pemegang lesen hendaklah mematuhi arahan itu.

(2) Perbadanan boleh mempertimbangkan sesuatu permohonan daripada pemegang lesen untuk melanjutkan tempoh dan masa yang telah ditetapkan oleh Perbadanan di bawah perenggan (1) setelah menerima permohonan secara bertulis daripada pemegang lesen.

(3) Walau apa pun perenggan (2), mana-mana pemegang lesen yang melanggar perenggan (1) melakukan suatu kesalahan.

Kuasa untuk menghendaki maklumat

38. (1) Bagi maksud mengesan punca dan mencegah merebaknya apa-apa jangkitan, Perbadanan boleh menghendaki pemegang lesen suatu petempatan makanan untuk memberi apa-apa maklumat atau mengemukakan untuk pemeriksaan apa-apa dokumen, buku atau rekod berhubungan dengan mana-mana orang yang diambil bekerja olehnya.

(2) Mana-mana pemegang lesen yang enggan memberi apa-apa maklumat atau mengemukakan apa-apa dokumen, buku atau rekod melakukan suatu kesalahan.

Kuasa untuk memasuki premis bagi tujuan pemeriksaan

39. Perbadanan boleh—

- (a) memasuki dan memeriksa mana-mana petempatan makanan atau suatu bangunan atau mana-mana bahagian suatu bangunan yang disyaki oleh Perbadanan dengan sebab yang munasabah digunakan bagi maksud untuk mengendalikan petempatan makanan yang lesen adalah dikehendaki di bawah Undang-Undang Kecil ini; atau
- (b) meminta daripada seseorang pemegang lesen apa-apa maklumat berkenaan dengan pengurusan petempatan makanan itu dan pemegang lesen atau pekerjanya hendaklah memberi apa-apa maklumat yang dikehendaki daripadanya.

Pengecualian

40. Perbadanan boleh, sama ada dengan atau tanpa syarat, mengecualikan mana-mana pemegang lesen daripada mana-mana peruntukan Undang-Undang Kecil ini.

Penalti

41. Mana-mana orang yang melanggar mana-mana peruntukan Undang-Undang Kecil ini melakukan suatu kesalahan dan boleh, apabila disabitkan, didenda tidak melebihi dua ribu ringgit atau dipenjarakan tidak melebihi satu tahun atau kedua-duanya, dan dalam hal suatu kesalahan yang berterusan, boleh didenda tidak melebihi dua ratus ringgit bagi tiap-tiap hari yang kesalahan itu berterusan selepas disabitkan.

Pembatalan dan peruntukan peralihan

42. (1) Undang-Undang Kecil Majlis Perbandaran Labuan (Makanan dan Tempat Makanan) 1968 [*G.N.L. 9 Tahun 1968*] dibatalkan.

(2) Apa-apa lesen yang dikeluarkan atau kelulusan yang diberikan di bawah Undang-Undang Kecil yang dibatalkan sebelum Undang-Undang Kecil ini mula berkuat kuasa hendaklah terus berkuat kuasa sepenuhnya sehingga lesen itu habis tempoh, dipinda, digantung atau dibatalkan, atau kelulusan itu habis tempoh atau dibatalkan di bawah Undang-Undang Kecil yang dibatalkan, yang hanya bagi maksud itu Undang-Undang Kecil yang dibatalkan hendaklah terus berkuat kuasa dan berkesan sepenuhnya.

(3) Mana-mana prosiding yang belum selesai atau yang telah dimulakan di bawah Undang-Undang Kecil yang dibatalkan sebelum Undang-Undang Kecil ini mula berkuat kuasa hendaklah diteruskan dan diselesaikan di bawah Undang-Undang Kecil yang dibatalkan seolah-olah Undang-Undang Kecil ini tidak dibuat.

JADUAL
(undang-undang kecil 7)

FI LESEN

BIL.	JENIS AKTIVITI	FI LESEN TAHUNAN
1.	Restoran/kedai makan/gerai makan/kios makanan	RM10.00 bagi setiap meter persegi
2.	Menjual makanan/minuman (tanpa tempat makan)	RM10.00 bagi setiap meter persegi
3.	Katering makanan	RM10.00 bagi setiap meter persegi
4.	Kantin sekolah	RM10.00 bagi setiap meter persegi
5.	Kantin pejabat	RM10.00 bagi setiap meter persegi

Dibuat 15 Disember 2016
[PL/PUU/100-1/6 Jld. 18 (3); PN(PU2)328A/XXIX]

DATUK ROZMAN BIN DATUK HAJI ISLI
Pengerusi Perbadanan Labuan

Disahkan 15 December 2016
[KWP(S): 24/907/88 Jld. 8(15); PN(PU2)328A/XXIX]

DATUK SERI TENGKU ADNAN BIN TENGKU MANSOR
Menteri Wilayah Persekutuan

LOCAL GOVERNMENT ACT 1976
LICENSING OF FOOD ESTABLISHMENTS
(FEDERAL TERRITORY OF LABUAN) BY-LAWS 2016

ARRANGEMENT OF BY-LAWS

PART I
PRELIMINARY

By-law

1. Citation and commencement
2. Interpretation

PART II
LICENSING

3. Licence required for food establishment
4. Application for a licence
5. Disqualification
6. Form of licence
7. Licence fee
8. Deposit
9. Replacement licence
10. Transfer of licence
11. Renewal of licence
12. Revocation of licence

PART III
SPECIAL REQUIREMENTS FOR EATING-HOUSES AND RESTAURANTS

13. Requirements for eating-houses and restaurants
14. Requirement to obtain *halal* certificate

By-law

15. Grease trap equipment
16. Internet facilities
17. Entertainment in eating-houses and restaurants
18. Prohibition of other businesses in eating-houses and restaurants
19. Prohibition of operating business outside eating-houses and restaurants
20. Preparation of food
21. Other requirements

PART IV
GENERAL PROVISIONS

22. Prohibitions
23. Medical examination and basic course in food preparation
24. Person prohibited from preparing food
25. Sanitary requirements
26. Maintenance of food establishment
27. Classification of food establishment
28. Closure of insanitary food establishment
29. Animals are prohibited
30. Place for preparation of food
31. Sinks and sanitary fittings
32. Water supply
33. Storage
34. Provision of rest rooms and lockers
35. Crowded space is prohibited
36. Nuisance
37. Operating hours for food establishment
38. Power to require information
39. Power to enter premise for inspection purpose
40. Exemption

By-law

41. Penalty
42. Revocation and transitional provisions

SCHEDULE

LOCAL GOVERNMENT ACT 1976

LICENSING OF FOOD ESTABLISHMENTS
(FEDERAL TERRITORY OF LABUAN) BY-LAWS 2016

IN exercise of the powers conferred by paragraph 73(1)(c) of the Local Government Act 1976 [Act 171] (as extended and modified by the Federal Territory of Labuan (Extension and Modification of Local Government Act 1976) Order 2010[P.U. (A) 439/2010]), the Perbadanan Labuan makes, and pursuant to section 103 of the Act, the Minister confirms, the following by-laws:

PART I

PRELIMINARY

Citation and commencement

1. (1) These by-laws may be cited as the **Licensing of Food Establishments (Federal Territory of Labuan) By-Laws 2016**.

(2) These By-laws come into operation on 1 January 2017.

Interpretation

2. In these By-laws, unless the context otherwise requires—

“sullage water” means water generated from human daily use from washing, cooking, bathing and such other uses;

“grease trap equipment” means an equipment used as a filter of solid waste and grease in the sullage water disposal system;

“licence fee” means the prescribed payment rate for a licence issued under these By-laws as specified in the Schedule;

“fish” means aquatic life living in water that can be eaten and includes any other aquatic life for human consumption;

“category card” means a category card issued under by-law 27;

“food” includes every article manufactured, sold or represented for use as food or drink for human consumption or which is used in the composition, preparation and preservation of any food or drink for human consumption and includes confectionary, chewing substances and any ingredient of such food, drink, confectionary or chewing substances;

“licensee” means any person to whom a food establishment licence is issued under these By-laws;

“food preparation” or “preparing food” includes handling, serving or selling food;

“Perbadanan” means the Perbadanan Labuan established under section 3 of the Perbadanan Labuan Act 2001 [Act 609];

“food establishment” means a building or any part of a building where food for human consumption is processed, prepared, stored, served or sold for the purpose of business.

PART II LICENSING

Licence required for food establishment

3. (1) Any person may use a building or any part of a building as a food establishment when a planning approval, if necessary, for that purpose has been obtained under the relevant planning law and a food establishment licence has been issued pertaining to the building or any part of the building by the Perbadanan under these By-laws.

- (2) Any person who contravenes paragraph (1) commits an offence.

Application for a licence

4. (1) Subject to by-law 3, an application for a licence under these By-laws shall be made in such form and manner as determined by the Perbadanan.

(2) The Perbadanan may approve or not approve an application for a licence under these By-laws.

(3) The Perbadanan may, if it thinks necessary, require any applicant to attend in person and on behalf of a corporation or firm or a representative authorised by the corporation or firm to attend to furnish any document or further information regarding an application for a licence.

(4) A licence issued under these By-laws shall be subject to—

- (a) the licence period as determined by the Perbadanan;
- (b) the suitability and the size of the building to be used to operate the proposed food establishment;
- (c) the provisions of these By-laws, conditions and restrictions imposed by the Perbadanan and by any relevant authorities;
- (d) payment of deposit as provided in by-law 8;
- (e) payment of a licence fee as prescribed in the Schedule;
- (f) if the Perbadanan thinks necessary, the determination of the number of tables and chairs to be used in the proposed food establishment; and
- (g) any other requirements under any relevant laws.

(5) The Perbadanan may, from time to time and while a licence is still in force, impose any additional conditions on the licence or amend or revoke any condition imposed on the licence.

(6) A written notice shall be given to the licensee before the Perbadanan makes any decision under paragraph (5).

Disqualification

5. Notwithstanding by-law 4, no licence shall be issued under these By-laws to any person—

(a) under the age of eighteen years old; or

(b) if the building proposed by him, in the opinion of the Perbadanan, is not suitable to be used as a food establishment or the proposed building is located in an area which is not suitable for operating the proposed food establishment.

Form of licence

6. A licence issued under these By-laws shall be in any form as may be determined by the Perbadanan.

Licence fee

7. (1) The licence fee payable for the issuance of a licence under these By-laws is as prescribed in the Schedule.

(2) The Perbadanan may exempt any licensee from the responsibility of paying the whole or any part of the licence fee.

(3) The licence fee paid under paragraph (1) shall not be refundable.

Deposit

8. (1) The Perbadanan may require any person to whom a licence is issued to pay a deposit of an amount of money not exceeding fifty thousand ringgit to ensure that the provisions of the Act, By-laws, conditions or restrictions of the licence are observed.

(2) Notwithstanding paragraph (1), the Perbadanan may exempt any licensee from the liability of paying the whole or any part of the deposit.

(3) If there is a breach of any of the provisions of the Act, By-laws, conditions or restrictions of the licence, the Perbadanan shall give a notice to the licensee within the time specified in the notice to give representation as to why his deposit shall not be forfeited.

(4) The Perbadanan may, after considering the representation given by the licensee or if the licensee fails to make a representation, decides either to forfeit the whole or part of the deposit.

(5) Subject to paragraph (4), the Perbadanan may require the licensee to replenish the whole or part of the deposit that has been forfeited.

(6) The deposit paid shall, unless forfeited, be refunded to the licensee without any adjustment for interest on the amount deposited under paragraph (1) after the licensee has ceased operating the food establishment.

(7) A licensee shall inform the Perbadanan if he has ceased operating a food establishment.

(8) For the purpose of paragraph (7), the licensee shall apply to the Perbadanan within thirty days from the date he has ceased operating the food establishment for his deposit to be refunded.

(9) If the licensee does not apply for his deposit to be refunded or the deposit is not claimed within the period specified under paragraph (8), the deposit shall be

forfeited and shall be paid into the Perbadanan Labuan Fund and shall form part of the revenue of the fund.

Replacement licence

9. If the Perbadanan is satisfied that a valid licence issued under these By-laws is lost, defaced or damaged, the Perbadanan may issue a replacement licence.

Transfer of licence

10. (1) A licensee may submit an application to transfer the licence to any party in such form as determined by the Perbadanan and the Perbadanan may approve or refuse such application.

(2) The fee for the transfer of the licence shall be twenty five ringgit.

(3) Notwithstanding paragraph (1), if there is a change of entity or change of name in the entity, the licensee shall forward a copy of the certification of the change from the Companies Commission of Malaysia.

Renewal of licence

11. (1) A licence issued under these By-laws shall not be renewed as a right and an application for renewal of a licence shall be deemed as an application for a licence.

(2) An application for renewal of a licence shall be made within sixty days before the expiry of the licence and shall be made in such form and manner as may be determined by the Perbadanan.

(3) The Perbadanan may, if it thinks necessary, require any applicant to attend in person or on behalf of a corporation or firm or a representative authorised by the corporation or firm to attend to furnish any document or further information regarding an application to renew a licence.

(4) The Perbadanan may renew or not renew a licence and shall inform the applicant of its decision in writing or by any other manner as may be determined by the Perbadanan and to refund the deposit to the applicant subject to paragraph 8(9).

(5) A licence if renewed under paragraph (4) shall be subject to—

(a) the licence period as determined by the Perbadanan;

(b) payment of a licence fee as prescribed in the Schedule; and

(c) the provisions of these By-laws, conditions and restrictions imposed by the Perbadanan and by any relevant authorities.

(6) No further deposit need to be given by the licensee if his licence is renewed.

(7) If the Perbadanan thinks necessary, a licence for an eating-house and restaurant is subject to by-law 13 before it is renewed under this by-law.

(8) The Perbadanan shall not be responsible to pay any compensation to the licensee if the licence is not renewed under paragraph (4).

Revocation of licence

12. (1) The Perbadanan may revoke a licence issued under by-law 4 if it is satisfied that—

(a) the licensee has contravened any provisions of the Act, By-laws, conditions or restrictions of the licence;

(b) the licensee, either in relation to the application of a licence or at any time after a licence is issued, has submitted to the Perbadanan a document or declaration which is false, confusing or not accurate;

(c) the licensee has not operated the licensed food establishment for a consecutive period of three months without informing the Perbadanan; or

(d) a winding up order or bankruptcy order was made against the licensee or a resolution for voluntary winding up has been approved.

(2) The revocation of a licence under paragraph (1) may be made by the Perbadanan without any payment of compensation to the licensee and the Perbadanan may forfeit the whole deposit paid under by-law 8.

(3) Before a licence is revoked, the Perbadanan shall give a notice in writing to the licensee requiring him to make a representation within the period as specified in the notice as to why his licence shall not be revoked.

(4) After the expiry of the period specified in the notice under paragraph (3) and after considering the licensee's representation or if the licensee fails to make a representation, the Perbadanan shall proceed to consider such matter and inform his decision in a written notice to the licensee.

(5) If the Perbadanan decides to revoke the licence, the revocation of the licence shall take effect on the date specified in the notice served to the licensee.

(6) Any licensee who operates a food establishment after his licence is revoked under paragraph (5) commits an offence.

PART III

SPECIAL REQUIREMENTS FOR EATING-HOUSES AND RESTAURANTS

Requirements for eating-houses and restaurants

13. (1) If an application for a food establishment licence for an eating-house and restaurant is approved, but before such licence for that purpose is issued under

by-law 4 or before the licence is renewed under by-law 11, the applicant shall, if the Perbadanan thinks necessary, comply with the following requirements:

- (a) obtain a *halal* certificate as provided under by-law 14;
- (b) install a grease trap equipment according to the specification determined by the Perbadanan as provided under by-law 15; and
- (c) install internet facilities in the eating-house and restaurant as provided under by-law 16.

(2) If the applicant fails to comply with the requirements under paragraph (1), a licence under by-law 4 shall not be issued or the licence shall not be renewed under by-law 11.

(3) The Perbadanan shall not be responsible to pay for any compensation to the applicant if the licence not issued under by-law 4 or the licence is not renewed under by-law 11 due to the failure of the applicant to comply with requirements under paragraph (1).

Requirement to obtain *halal* certificate

14. Any eating-house and restaurant which prepares food which is consumable by Muslims, shall obtain a *halal* certificate from the Malaysian Department of Islamic Development (JAKIM) or from any other relevant authority and shall be subject to the laws relevant to it.

Grease trap equipment

15. (1) Any eating-house and restaurant shall provide and install a grease trap equipment in accordance with the specifications determined by the Perbadanan and ensure the sullage water from every sink in the eating-house or restaurant is channelled through the grease trap equipment.

(2) Waste water from the grease trap equipment shall be channelled through a tunnel which has a direct connection into the sewerage system, septic tank or into any sewerage treatment system.

(3) All trapped solid waste and oil in the grease trap equipment shall be disposed of in the manner determined by the Perbadanan.

(4) The licensee shall maintain or cause to be maintained the grease trap equipment in the manner determined by the Perbadanan.

(5) Any licensee who fails to comply with this by-law commits an offence.

Internet facilities

16. (1) Any eating-house and restaurant which the Perbadanan thinks suitable, shall provide internet facilities subject to the conditions and restrictions as may be determined by the Perbadanan.

(2) Any licensee who fails to comply with paragraph (1) commits an offence.

Entertainment in eating-houses and restaurants

17. Any licensee licensed under these By-laws who provides entertainment in an eating-house and restaurant shall apply for an entertainment licence under the laws relevant to it.

Prohibition of other businesses in eating-houses and restaurants

18. (1) Notwithstanding by-law 17, no other business activities can be allowed in any eating-house or restaurant.

(2) Any licensee who contravenes paragraph (1) commits an offence.

Prohibition of operating business outside eating-houses and restaurants

19. (1) A licensee is not allowed to operate his business activity outside his licensed eating-house and restaurant unless with the approval of the Perbadanan.

(2) The licensee may apply for the Perbadanan's approval to operate his business activity outside the licensed eating-house and restaurant.

(3) The Perbadanan may approve or not approve an application under paragraph (1).

(4) An approval given by the Perbadanan under paragraph (3) shall be subject to any payment of fees as may be determined by the Perbadanan and the conditions or restrictions imposed by the Perbadanan.

(5) Any licensee who contravenes paragraph (1) commits an offence.

Preparation of food

20. (1) In any eating-house and restaurant where both *halal* food and non-*halal* food are prepared and served, the licensee shall—

(a) wash and store any food and utensils used to prepare *halal* food and non-*halal* food in separate places; and

(b) use separate sets of utensils for preparing such *halal* food and non-*halal* food.

(2) The licensee shall ensure that any utensil used to prepare such non-*halal* food is taken from and used only in the place where non-*halal* food is prepared.

(3) Where non-*halal* food is prepared in the eating-house and restaurant, the licensee shall at all times display a notice stating "Non-*Halal* Food Only" at any conspicuous part in that eating-house and restaurant.

(4) For the purpose of this by-law, "*halal* food" shall have the same meaning as defined in the Trade Descriptions (Definition of Halal) Order 2011 [*P.U. (A) 430/2011*].

- (5) Any licensee who contravenes this by-law commits an offence.

Other requirements

21. (1) Every eating-house and restaurant licensee shall comply with the following requirements:

- (a) the eating areas for customers and the places where the food is served shall not be used for any other purpose other than as eating areas or as places to serve food;
- (b) the tables and counters used for processing and preparing food shall be made from suitable and easily cleaned materials or as approved by the Perbadanan;
- (c) the floors and the walls of the eating areas or the places where food is served shall be made from suitable and easily cleaned materials or as approved by the Perbadanan;
- (d) sink are to be provided according to the number determined by the Perbadanan for the use of customers and the sinks shall be maintained in a clean and good condition at all times;
- (e) toilets are to be provided according to the number determined by the Perbadanan and the toilets shall be maintained in a clean and good condition at all times;
- (f) the toilet walls shall be installed with suitable and easily cleaned materials or as approved by the Perbadanan;
- (g) every toilet shall be equipped with a water tap or a rubber pipe for cleaning purposes;

- (h) every toilet at all times shall be equipped with toilet paper, detergent, fragrance or air fragrance, dustbin, electric hand dryer, rolled towel, clean towel or tissue paper;
  - (i) the toilet floor is clean and dry at all times;
  - (j) every toilet shall have sufficient lighting and ventilation;
  - (k) the toilet is open for public use during business hours;
  - (l) the size of the kitchen shall be built in accordance with the specifications as determined by the Perbadanan and the walls shall be made from suitable and easily cleaned materials or as approved by the Perbadanan;
  - (m) materials used for the preparation of food, utensils, cutlery or containers used shall not be placed or washed on the floor except in the area which is reserved for washing which is at least 0.45 metre high from the floor level in the kitchen area; and
  - (n) no cooked food for sale can be placed on the floor in any part of the eating-house and restaurant.
- (2) Any licensee who fails to comply with paragraph (1) commits an offence.

PART IV
GENERAL PROVISIONS

Prohibitions

22. (1) No licensee shall—

- (a) employ any person who is under the age of eighteen years old;

- (b) employ any foreigner without a valid work permit to work in his food establishment;
- (c) allow any gambling or immoral activity or allow any conduct which will cause nuisance, disturbance, injury or noisiness to the residents within the surrounding area of his food establishment; and
- (d) operate other activities in his food establishment other than the food preparation activity as specified in his licence.

(2) Any licensee who contravenes paragraph (1) commits an offence.

Medical examination and basic course in food preparation

23. (1) Any person who is involved in food preparation in any food establishment shall—

- (a) undergo a medical examination as the Perbadanan may direct;
- (b) be inoculated against any infectious diseases; and
- (c) attend a basic course for food preparation recognized by the Ministry of Health Malaysia.

(2) The medical examination and inoculation against any infectious diseases shall be carried out by a medical or health officer registered under the Medical Act 1971 [Act 50].

(3) A licensee shall—

- (a) comply with the requirements of paragraph (1) if the licensee himself is involved in food preparation in any food establishment; and

(b) ensure his employees involved in food preparation comply with the requirements of paragraph (1).

(4) Any licensee who fails to comply with paragraph (3) commits an offence.

(5) Notwithstanding paragraph (1), any person who is involved in food preparation in any food establishment may be directed by the Perbadanan at any time to—

(a) undergo a medical examination;

(b) be inoculated against any infectious diseases; and

(c) attend a basic course relating to food preparation.

(6) Any person who fails to comply with paragraph (5) commits an offence.

Person prohibited from preparing food

24. (1) Any person who is suffering or carrying any infectious disease shall not be involved in food preparation in any food establishment.

(2) Any person who contravenes paragraph (1) commits an offence.

Sanitary requirements

25. (1) A licensee of any food establishment shall—

(a) cause and ensure all refuse to be collected and packed into plastic bags and placed in covered receptacles provided for that purpose, and shall cause all such receptacles to be emptied and cleaned as frequently as may be necessary to keep the food establishment clean and tidy at all times;

- (b)* cause the floors and the walls of the food establishment to be maintained and kept in a clean condition at all times;
- (c)* take necessary measures to keep the food establishment free from rodent, fly, insect or vermin infestations;
- (d)* ensure the food and drinks displayed for sale shall be in a clean condition and covered with a food cover at all times;
- (e)* use only containers or packing materials as determined or permitted by the Perbadanan to pack food for sale;
- (f)* not pack food for customers with unclean paper or paper with writing on it or printed paper or with material which may contaminate the food; and
- (g)* maintain or cause to be maintained every part of the food establishment, including its fittings or fixtures, so as to be in a state of cleanliness and in good condition at all times.

(2) Any licensee who contravenes paragraph (1) commits an offence.

Maintenance of food establishment

26. (1) A licensee shall maintain his food establishment and the equipment used in his food establishment so as to be in a state of cleanliness and in good working order at all times.

(2) Any licensee who contravenes paragraph (1) commits an offence.

(3) A licensee shall paint or repaint his food establishment or any part of it at any time as may be directed by the Perbadanan.

Classification of food establishment

27. (1) The Perbadanan may, at any time, assess and classify any food establishment according to Grade A, B or C based on the sanitation of the premises and hygiene in respect of food, food handlers and practices of food handlings:

Provided that nothing in this by-law shall be construed so as to preclude any licensee from the liability of prosecution.

(2) Upon determination of assessment and classification, the Perbadanan shall issue to the licensee a category card in such form as determined by the Perbadanan showing the grade the food establishment is classified.

(3) The Perbadanan may, at any time, revise any grade in any category card in which case a new category card shall be issued to the licensee.

(4) The licensee shall display the category card in a conspicuous place in the food establishment.

(5) No licensee shall remove, deface or damage, or cause or allow to be removed, defaced or damaged a category card.

(6) Any licensee who contravenes paragraph (4) or (5) commits an offence.

Closure of insanitary food establishment

28. (1) The Perbadanan may in writing order the closure forthwith of any food establishment if the Perbadanan is of the opinion that such food establishment is suspected of being a source of infection or is likely to become a source of infection and the licensee who fails to comply with such order commits an offence.

(2) The Perbadanan may take any necessary steps to close the food establishment if the licensee fails to comply with the order issued under paragraph (1).

(3) Any licensee who continues to operate a food establishment which is closed under this by-law commits an offence.

(4) The Perbadanan may, after due inquiry, allow the food establishment to be reopened if the Perbadanan is satisfied that the source of infection has been eliminated.

(5) The licensee for the food establishment which is closed under this by-law shall not be entitled to claim any compensation from the Perbadanan.

Animals are prohibited

29. (1) No licensee shall keep any animal or knowingly permit any animal to enter his food establishment.

(2) Any licensee who contravenes paragraph (1) commits an offence.

(3) Notwithstanding paragraph (1), the licensee may keep fish in an aquarium in his food establishment for the purpose of preparation of food or for display and shall maintain the aquarium in a good and clean condition.

Place for preparation of food

30. (1) All food shall be prepared in a designated place for food preparation within the area of a food establishment.

(2) A licensee shall, at all times, ensure the place for preparation of food is always clean.

(3) Any licensee who contravenes paragraph (1) or (2) commits an offence.

Sinks and sanitary fittings

31. (1) A licensee shall provide sufficient sinks, sanitary fittings and accessories for the purpose of food preparation and to provide separate washing facilities for washing appliances and equipment used.

- (2) Any licensee who contravenes paragraph (1) commits an offence.

Water supply

32. (1) A licensee shall not use any water other than water from the public water supply and shall not use tap water from any toilet for food preparation.

- (2) Any licensee who contravenes paragraph (1) commits an offence.

Storage

33. (1) A store shall be provided for the storage of foodstuffs, utensils, equipment and crockery and such store shall not be used for any other purposes and shall be maintained to be in a good and clean condition at all times.

(2) Cupboards, cabinets, racks or shelves used for storage shall be maintained to be in a clean condition at all times.

(3) All foodstuffs, utensils, equipment and crockery shall be stored or placed at least 20 centimetres above the floor level.

- (4) Any licensee who contravenes this by-law commits an offence.

Provision of restrooms and lockers

34. (1) The Perbadanan may, if it thinks necessary, require a licensee to provide restrooms and a number of lockers for male and female workers separately.

- (2) Any licensee who fails to comply with paragraph (1) commits an offence.

Crowded space is prohibited

35. (1) A licensee shall ensure that his food establishment is not crowded with any furniture, things or other goods related to his food preparation activities which may affect the safety, health or in a situation that may cause nuisance to any person within the food establishment.

(2) If in the opinion of the Perbadanan any food establishment is in a crowded situation, the Perbadanan may by notice in writing direct the licensee within the period specified in the notice to rearrange the furniture, things or goods within the food establishment until the Perbadanan is satisfied that the food establishment is no longer in a crowded situation.

(3) Any licensee who fails to comply with the notice issued under paragraph (2) commits an offence.

(4) Notwithstanding paragraph (3), any licensee who fails to comply with paragraph (1) commits an offence.

Nuisance

36. (1) A licensee shall not, during the operation of a food establishment, create or cause or allow any nuisance to occur.

(2) Any licensee who contravenes paragraph (1) commits an offence.

Operating hours for food establishment

37. (1) The Perbadanan may direct a food establishment to be operated within the period and time specified by the Perbadanan and the licensee shall comply with such direction.

(2) The Perbadanan may consider an application from the licensee to extend the period and time specified by the Perbadanan under paragraph (1) upon receiving an application in writing from the licensee.

(3) Notwithstanding paragraph (2), any licensee who contravenes paragraph (1) commits an offence.

Power to require information

38. (1) For the purpose of tracing the source and preventing the spread of any infection, the Perbadanan may require a licensee of a food establishment to furnish any

information or produce for inspection any document, book or record pertaining to any person employed by him.

(2) Any licensee who refuses to give any information or produce any document, book or record commits an offence.

Power to enter premise for inspection purpose

39. The Perbadanan may—

(a) enter and inspect any food establishment or a building or any part of a building which the Perbadanan suspects with reasonable cause is being used to operate a food establishment for which a licence is required under these By-laws; or

(b) request from a licensee any information regarding the management of the food establishment and the licensee or his employee shall provide any information required from him.

Exemption

40. The Perbadanan may, conditionally or unconditionally, exempt any licensee from any provision of these By-laws.

Penalty

41. Any person who contravenes any provision of these By-laws commits an offence and shall, upon conviction, be liable to a fine not exceeding two thousand ringgit or to imprisonment for a term not exceeding one year or to both, and in the case of a continuing offence, to a fine not exceeding two hundred ringgit for each day during which the offence is continued after conviction.

Revocation and transitional provisions

42. (1) The Labuan Municipal Council (Food and Eating Premises) By-Laws 1968 [*G.N.L. 9 of 1968*] is revoked.

(2) Any licence issued or approval granted under the revoked By-laws before the coming into operation of these By-laws shall continue in full force until the licence expires, is amended, suspended or cancelled, or the approval expires or revoked under the revoked By-laws, for which purpose only the revoked By-laws shall continue to be in full force and effect.

(3) Any proceedings pending or commenced under the revoked By-laws before the coming into operation of these By-laws shall be continued and concluded under the revoked By-laws as if these By-laws has not been made.

SCHEDULE
[by-law 7]

LICENCE FEE

NO.	ACTIVITIES	ANNUAL LICENCE FEE
1.	Restaurant/eating-house/food stall/kiosk	RM10.00 for every square metre
2.	Selling food/drinks (without eating place)	RM10.00 for every square metre
3.	Food catering	RM10.00 for every square metre
4.	School canteen	RM10.00 for every square metre
5.	Office canteen	RM10.00 for every square metre

Made 15 December 2016
[PL/PUU/100-1/6 Jld. 18 (3); PN(PU2)328A/XXIX]

DATUK ROZMAN BIN DATUK HAJI ISLI
Chairman of the Perbadanan Labuan

Confirmed 15 December 2016
[KWP(S): 24/907/88 Jld. 8(15); PN(PU2)328A/XXIX]

DATUK SERI TENGKU ADNAN BIN TENGKU MANSOR
Minister of Federal Territories